

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Úřad práce České republiky**, se sídlem Karlovo náměstí 1/1359, Praha 2, týkající se žaloby ze dne 2. 11. 2012 na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 7. 2014, č. j. 9 A 32/2013 - 53,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á.**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se žalobou podanou ke Krajskému soudu v Hradci Králové, postoupenou Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), domáhal ochrany před nezákonným zásahem a žádal, aby soud určil, že doručování písemností na neudanou doručovací adresu, stejně tak posílání sociálních dávek na takovou adresu, bylo zásahem do práva na racionální styk se správním orgánem a do práva na obdržení peněžité pomoci ve lhůtě zákonem dané. Zároveň žalobce žádal, aby soud zakázal žalovanému pokračovat v porušování žalobcova práva na racionální styk se správním orgánem, nedoručoval mu písemnosti a neposílal mu přiznanou peněžitou pomoc na jinou než doručovací adresu p. r., X Č. B.

[2] Podáním návrhu vznikla žalobci povinnost zaplatit soudní poplatek za řízení. Jelikož žalobce soudní poplatek při podání návrhu nezaplatil, vyzval ho městský soud dne 14. 3. 2013, pod č. j. 9 A 32/2013 - 15, aby tak učinil ve lhůtě do 7 dnů od doručení výzvy

k zaplacení soudního poplatku. Výzva byla žalobci doručena 3. 4. 2013. V návaznosti na uvedenou výzvu žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 4. 11. 2013, č. j. 9 A 32/2013 – 37 městský soud žalobci přiznal částečné osvobození od soudních poplatků v rozsahu 90% výše poplatku. Poplatková povinnost spojená s řízením o žalobě tak činila 200 Kč.

[3] Řízení o kasační stížnosti žalobce proti uvedenému usnesení městského soudu Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 28/2014 -16, zastavil, neboť žádost o osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost nebyla podána řádně (soud k ní nemohl přihlížet) a žalobce ani po výzvě tohoto soudu neuhradil soudní poplatek za kasační stížnost, který činil 500 Kč. Poté městský soud žalobce opětovně vyzval dne 9. 6. 2014, pod č. j. 9 A 32/2013 - 49, k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě do 7 dnů a poučil jej, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení zastaveno. Uvedená výzva byla žalobci doručena 19. 6. 2014. K výzvě žalobce v podání ze dne 24. 6. 2014 uvedl, že nemá prostředky na okamžité zaplacení a přiznané sociální poměry mu neumožňují úhradu poplatku najednou a během krátké doby a požádal o prodloužení lhůty k zaplacení o několik měsíců. Vzhledem k tomu, že ani poté žalobce soudní poplatek za správní žalobu nezaplatil, městský soud řízení v záhlaví označeným usnesením zastavil dle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“).

[4] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl usnesení městského soudu o zastavení řízení včasnou kasační stížností. Kromě řady námitek vztahujících se k usnesení městského soudu o částečném osvobození od soudních poplatků (které považuje za projev libovůle), k usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 28/2014 - 16 o zastavení řízení shora uvedenému (které označil za nesoudné, dosud neopravené) a k judikatuře Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, stěžovatel namítl, že i soudcovská lhůta musí být přiměřená a odůvodněná a předpokládá, že ji soud nebude nucen prodloužovat, resp. vyzvaná osoba nebude žádat o její prodloužení. Dále namítl, že zastavení je neopodstatněné, soud by neměl aplikovat pro neústavnost ustanovení bránící v přístupu soudu mnohým, a že „žaloba nemůže být zpoplatněna, jak vyjadřuje ZSoP“. V ostatním se obsah kasační stížnosti omezuje pouze na nesrozumitelná, obecná tvrzení a stesky stěžovatele nad nesnadností poskytování půjček osobám v hmotné nouzi. Stěžovatel závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu v Praze zrušil.

[5] Vyjádření ke kasační stížnosti od žalovaného soud nevyžadoval.

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejdříve zhodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Bylo zjištěno, že stěžovatel neuhradil soudní poplatek za kasační stížnost, ani není v řízení před zdejším soudem zastoupen advokátem, jak to vyžaduje § 105 odst. 2 s. ř. s. Vzhledem ke skutečnosti, že předmětem řízení v dané věci je rozhodnutí o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku za řízení před městským soudem, Nejvyšší správní soud na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení žalobce advokátem v řízení netrval, protože takový požadavek by pouze vedl k řetězení téhož problému, což by popíralo smysl samotného řízení o této kasační stížnosti a nesvědčilo by ani zásadě hospodárnosti a rychlosti řízení (srov. k tomu rozsudek NSS ze

pokračování

dne 19. 7. 2012, č. j. 4 Ads 66/2012 – 22). Nebylo tedy třeba ani rozhodovat o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů.

[7] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] V dané věci je nejprve nutno zdůraznit, že předmětem posouzení a hodnocení zdejšího soudu není a nemůže být zákonnost rozhodnutí o částečném osvobození žalobce od soudních poplatků městským soudem. Proti tomuto rozhodnutí bylo možno podat samostatnou kasační stížnost, což stěžovatel, ač neúspěšně, v předchozím řízení učinil. Řízení o této kasační stížnosti již bylo zastaveno usnesením Nejvyššího správního soudu. Z tohoto důvodu je nutno všechny námitky směřující proti usnesení, kterým městský soud stěžovateli přiznal dobrodiní osvobození od soudních poplatků ve výši 90%, považovat za směřující proti věci již rozhodnuté (§ 46 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[10] První konkrétní námitkou, kterou tento soud vyhodnotil v dané věci jako přípustnou, je stěžovatelovo obecné tvrzení, že i soudcovská lhůta musí být přiměřená a dle stěžovatele i odůvodněná. Z této námitky v zásadě vyplývá, že stěžovatel nesouhlasí s délkou lhůty, kterou mu městský soud následně poskytl k zaplacení soudního poplatku. S tímto názorem se však nelze v žádném případě ztotožnit. V dané věci totiž stěžovatel žalobu podal již 8. 11. 2012, byl opakovaně vyzván k zaplacení soudního poplatku, a to po přiznání osvobození ve výši 90%, k úhradě částky ve výši 200 Kč dne 9. 6. 2014. Byla mu poskytnuta přiměřená lhůta v délce 7 dnů, vždy byl poučen o následcích nezaplacení. Stěžovatel na poslední výzvu, doručenou mu 19. 6. 2014 reagoval podáním ze dne 24. 6. 2014, v němž požádal o prodloužení soudcovské lhůty („posečkání“) o několik měsíců. Na to městský soud procesně nereagoval a pouze v rozhodnutí otázku posečkání u soudního poplatku vyřešil v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Nelze ani přehlédnout, že o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku rozhodl až 30. 7. 2014, a nikoliv tedy bezprostředně. Stěžovatel měl tak více jak měsíc od poslední výzvy a více jak rok a půl od podání správní žaloby na zaplacení soudního poplatku, resp. téměř 3 měsíce k úhradě poplatku po přiznání osvobození ve snížené výši, ač jinak je tento poplatek splatný v plné výši již dnem podání žaloby. Kasační námitka je proto nedůvodná.

[11] Ve druhé námitce vztahující se k rozhodnutí o zastavení řízení, stěžovatel tvrdí, že městský soud by měl posuzovat ústavnost ustanovení zákona o soudních poplatcích, pakliže „brání v přístupu k soudu mnohým“ a že „žaloba nemůže být zpoplatněna, jasně vyjadřuje ZSoP“. Tato námitka není důvodná. Důvody pro osvobození od soudních poplatků předně zákonodárce sám v § 11 zákona o soudních poplatcích seznal, a proto jednak vymezil konkrétní řízení, která jsou osvobozena od soudních poplatků, jednak určil okruh osob, jimž přiznal osvobození od soudních poplatků. Úplné osvobození od soudních poplatků tak v těchto případech je dáno přímo ze zákona. Mezi případy dle § 11 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích daný spor, který žalobce vede, tj. ve věci žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu, nespadá. Žalobce sám není ani subjektem vymezeným v § 11 odst. 1 písm. b) téhož zákona.

[12] V ostatních, zákonem o soudních poplatcích takto nevymezených případech, nadal zákonodárce soud (potažmo předsedu senátu), aby posoudil, zda žalobce (stěžovatel) splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, přitom jej zavázal k určitému postupu ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení „*Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*“. V případě částečného osvobození od soudních poplatků tak nejde o libovůli.

[13] V daném konkrétním případě také soud v usnesení, jímž žalobci přiznal částečné osvobození od soudních poplatků, resp. poplatkové povinnosti spojené s řízením o žalobě, a to ve výši 90%, podle uvedeného ustanovení (ve znění zákona č. 303/2011 Sb.) postupoval, dospěl k závěru, že dávky v hmotné nouzi, které žalobce pobírá, jsou v určité míře účelově určeny, a že jeho majetkové poměry zásadně nepostačují k úhradě soudního poplatku ve výši 2.000Kč (soudního poplatku za žalobu na ochranu před nezákonným zásahem). Zvlášť závažné důvody k úplnému osvobození od soudního poplatku neshledal, jak je v odůvodnění usnesení uvedeno.

[14] Proti tomuto typu rozhodnutí soudu právní úprava připouští opravný prostředek, v daném případě kasační stížnost (kterou také žalobce podal); právní rámec takto daný tak garantuje, že poplatková povinnost spojená s přístupem k soudu nebude důvodem odmítnutí soudní ochrany, ani projevem libovůle. Splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků soudu přísluší posoudit i ve smyslu čl. 30 odst. 1 Listiny, taktéž Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (vyhlášena pod č. 10/2010 Sb. m. s.), článku 13 (přístup ke spravedlnosti) a 28 (přiměřená životní úroveň a sociální ochrana). Ustanovení zákona o soudních poplatcích spolu s pravidly pro osvobození od soudních poplatků a procesními postupy stanovenými soudům v procesních řádech tak nelze shledat úpravou protiústavní, která by bránila v přístupu k soudu osobám nemajetným, skupinám s nízkými příjmy nebo osobám odkázaným na dávky státní sociální podpory apod. Ze strany těchto žadatelů o osvobození od soudních poplatků je vyžadována toliko procesní aktivita při doložení svých osobních, majetkových a výdělkových poměrů, a její projevení zákonem stanoveným postupem, tj. včas a řádně.

[15] Skutečností, kterou stěžovatel žádným způsobem nerozporuje, dokonce ji sám tvrdí, je, že soudní poplatek za žalobu (ve výši 200Kč městským soudem stanovené) nezaplatil ani po opakované výzvě vydané poté, co mu bylo doručeno usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 28/2014 -16. Městský soud proto postupoval správně, pokud řízení zastavil dle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích. Tuto povinnost měl totiž stěžovatel splnit právě pod sankcí zastavení řízení.

[16] Stěžovatel tedy se svými námitkami neuspěl, soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

pokračování

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné účelně vynaložené náklady nad rámec běžné činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. září 2014

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu